

1e berap 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Financiële positie.....	5
Afwijkingen	6
Risico's	11
Investerings/ Voorbereidingskredieten.....	12
Begrotingswijziging	14
Onvoorzien	16
Bijlagen.....	17

Inleiding

Hierbij ontvangt u de eerste bestuursrapportage (Berap) over 2026 met daarin een overzicht van de verwachte financiële afwijkingen.

In deze Berap zijn de afwijkingen in een tabel toegelicht.

De nieuwe financiële verordening geeft aan dat in de tussentijdse rapportage afwijkingen groter dan 50.000 worden toegelicht.

Tot vorig jaar was de ondergrens lager. Er is een bijlage toegevoegd met de bedragen die afwijken onder de 50.000 om een beeld te geven van het effect van deze wijziging.

Wij stellen u voor:

1. De 1e Bestuursrapportage 2026 vast te stellen.
2. Voor te stellen aan de gemeenteraad:
  - a) de afwijkingen middels een begrotingswijziging te verwerken in de Programmabegroting 2026;
  - b) het voorbereidingskrediet voor de ontwikkeling van De Wesenthorst op te hogen met een bedrag van € 100.000;
  - c) het voorbereidingskrediet voor de ontwikkeling van Biezenakker op te hogen met een bedrag van € 215.966;
  - d) het investeringskrediet Herontwikkeling Essenkamp met € 200.000 uit te breiden;
  - e) het investeringskrediet Verbouwing Frank Daamenpand met € 250.000 uit te breiden.

Verloop saldo begroting (x 1.000)	
	Totaal
Saldo programmabegroting 2026-2029	1.634
Afwijkingen 1e berap	368
Nieuw saldo begroting	2.002

Financiële positie

Afwijkingen

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
1	0.3	Aan/verkopen en pachten/huren	50.000	<p>De totale afwijking bedraagt circa 50.000 Aan en verkopen algemeen 20.000. De opbrengsten komen dit jaar hoger uit dan begroot, als gevolg van de verkoop van verschillende locaties voor trafo's aan Liander. De totale opbrengsten zullen daarmee naar verwachting circa 80.000 bedragen.</p> <p>Pachten en huren 30.000. In de begroting voor 2026 is geen rekening gehouden met inkomsten uit pacht voor bedrijventerrein Het VIP. Deze pacht wordt echter al ontvangen omdat in de ontwikkeling van het bedrijventerrein een fasering is aangebracht, waardoor een deel van de gronden gedurende een groot deel van 2026 al kan worden verpacht.</p>
1	0.3	Project Snippergroen	-60.000	<p>Na evaluatie van een eerdere fase is besloten om een vervolg te geven aan het project "snippergroen" en dit project binnen circa 2 jaar volledig af te ronden. Vanaf mei 2026 zal dit project weer worden opgepakt. Daartoe zal inhuur plaatsvinden, die wordt geraamd op 100.000 en worden opbrengsten door verkoop verwacht tot een bedrag van 40.000 zullen bedragen. Zowel de kosten als de opbrengsten zijn niet begroot. Daarnaast is er nog geen rekening gehouden met percelen die niet worden verkocht en worden "teruggegeven". Deze moeten heringericht en onderhouden worden.</p>
1	0.3	MeerJarenOnderhoudsPlanning (MJOP)	-123.000	<p>In 2025 is vanuit de MJOP 123.000 aan kosten doorgeschoven naar 2026. De Brandmeldcentrale (BMC) in het Portiersgebouw wordt in 2026 vervangen. In het Frank Daamenpand wordt het herstel van de entree meegenomen tijdens de verbouwingwerkzaamheden. Dekking binnen de bestemmingsreserve gemeentelijke objecten.</p>
1	0.3	Vogelenzangweg	230.000	<p>Voordeel 230.000. Op dit moment is grondzaken bezig met de overdracht van een bouwkaavel aan de Vogelenzangweg in Ulft. De stukken liggen momenteel bij de notaris die de akte uiterlijk 1 september 2026 dient te passeren. Hoewel er voor nu geen bedrag is opgenomen zal de verkoop van de kavel 230.000 (exclusief 21% BTW) bedragen.</p>
1	2.1	Groot onderhoud wegen	-220.000	<p>In 2019 heeft de toenmalige raad het nog vigerende Wegenbeleidsplan (2019 - 2023) vastgesteld. Eén van de beslispunten die toen door de raad is vastgesteld was om het kwaliteitsambitie Basis te hanteren. Helaas moeten we constateren dat de kwaliteit van onze gemeentelijke wegen, die wij op voorspraak van de raad willen beheren op CROW-niveau Basis, niet aan dit niveau voldoet. Door de leeftijd van een deel van ons wegennet, stijgende kosten en de invloeden van het huidige klimaat lukt het ondanks uitgebreide werkzaamheden niet om het gewenste kwaliteitsniveau te bereiken. Deze constatering wordt bevestigd uit de laatst uitgevoerde weginspectie. De accountant heeft in de concept Managementletter die wij ontvingen ook op de staat van het (asfalt)wegennet gewezen.</p> <p>Om, vooruitlopend op het door de raad vast te stellen nieuwe beleidsplan, direct de eerste stappen te kunnen zetten richting kwaliteitsniveau Basis vraagt het groot onderhoud van onze wegen in 2026 een financiële injectie van 220.000 boven op het beschikbare budget van 1.925.000. Deze impuls is nodig om richting het gewenste onderhoudsniveau Basis te komen.</p>
1	2.1	Klein onderhoud wegen	-50.000	<p>Daarnaast is er een extra bedrag van 50.000 nodig voor kleinschalig onderhoud. Dit extra bedrag is nodig voor het, op diverse plekken herstellen van de verharding.</p>
1	2.1	Civieltechnische kunstwerken	175.000	<p>Voor 2026 is het jaarlijks onderhoudsbudget opgehoogd met een bedrag van 195.000, voor groot onderhoud aan de Bailybrug in Ulft (schilderwerk). Deze ophoging volgt uit het in 2023 vastgestelde beheerplan. Dit jaar wordt een deel van het geld te gebruikt voor een nader onderzoek en uitwerking van de werkzaamheden, om vervolgens in 2027 de werkzaamheden uit te kunnen voeren. De inschatting is dat 20.000 voldoende is voor het onderzoek.</p>
1	2.1	Degeneratievergoedingen	150.000	<p>De afwijking is 150.000</p> <p>In dit budget komen jaarlijks o.a. de degeneratievergoedingen van de nutsbedrijven binnen. Omdat Liander op dit moment overal bezig is met het verzwaren van het ondergrondse net is het de verwachting dat er dit jaar een groot bedrag aan vergoedingen binnen komt.</p> <p>Deze vergoedingen zijn bestemd voor het herstel van schade en verzakkingen aan de verhardingen en groen die veroorzaakt zijn door ondergrondse werkzaamheden van nutsbedrijven. Het herstel van deze schades wordt met voorrang opgepakt maar ook deels meegenomen in het reguliere onderhoud.</p>

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
1	5.2	Groot onderhoud Sportcomplex de Paasberg	180.000	In 2026 kan de bijdrage voor het groot onderhoud van sportcomplex de Paasberg, sporthal en zwembad, incidenteel verlaagd worden met 180.000 doordat de eindstand van het onderhoudsfonds over de periode 2016 t/m 2025 is verrekend met de onderhoudsbijdrage 2026. Voor de periode van 01-09-2025 t/m 01-09-2030 geldt een nieuwe onderhoudsbijdrage.
1	5.2	Voetbalcomplexen	-164.000	Verwerking van het effect onderhoudvoetbalvelden. De jaarlijkse bijdrage van 100.000 vanuit de algemene reserve, wordt structureel in de exploitatiebegroting verwerkt. Voor 2026 en 2027 wordt een staffelkorting toegepast voor de verenigingen.
1	5.7	Bossen en boombeheer	-51.000	Momenteel wordt een Woodstock-bosinventarisatie uitgevoerd om te beschikken over actuele en gedetailleerde gegevens over de gemeentelijke bossen. Deze zijn in de Quicksan uit 2022 niet meegenomen. Deze gegevens vormen een noodzakelijke nulmeting en basis voor monitoring in het kader van de Europese Natuurherstelverordening. Daarnaast maakt de inventarisatie het mogelijk om effecten van beheermaatregelen en beleidskeuzes inzichtelijk te maken en te toetsen aan de gestelde beheerdoelen. Met de informatie kan het beheer tijdig worden bijgestuurd en verkleinen we het risico op het niet voldoen aan toekomstige verplichtingen. De eenmalige kosten hiervoor bedragen circa 21.000 en kunnen niet worden gedekt vanuit de reguliere budgetten. Eventuele vervolgmaatregelen die uit deze inventarisatie naar voren komen, en aanvullend budget vereisen, vragen we op een later moment aan. In navolging van de grootschalige bomenkap en herplant in Varsseveld van afgelopen jaar, hebben de nieuwe bomen in 2026, 2027 en 2028 nazorg nodig. De verwachting is dat de nazorg (watergeven en vervanging uitval) dit jaar 30.000 gaat kosten, wat niet gedekt kan worden uit de reguliere budgetten. De overschrijding voor de nazorg in 2027 en 2028 worden in het lopende jaar aangevraagd.
1	8.3	Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	-22.000	Een uitkering van het Rijk die gemeenten de mogelijkheid bieden om de lokale hulp voor huishoudens met een hoge energierekening en laag inkomen te intensiveren. Met de middelen uit de bestaande SPUK Energiearmoede hebben veel gemeenten al een lokale aanpak op energiearmoede opgezet. Hier zijn middelen voor die net buiten de SPUK vallen.
1/5	8.3/0.8	CDOKE middelen	-1.256.000	CDOKE middelen lopen sinds 2026 niet meer via een SPUK, maar via de algemene uitkering. De inkomsten zitten in het voordeel van de Algemene Uitkering. Omdat er nog een restant is van de SPUK CDOKE uit 2025, onderzoeken wij hoe deze middelen op een efficiënte wijze ingezet kunnen worden op het gebied van klimaat, energie en duurzaamheid. Voor deze 1e Berap is er één voorstel concreet, een onderzoek naar de verduurzaming van het gemeentehuis in Gendringen (50.000). Momenteel loopt een onderzoek hoe deze middelen doelmatig in te zetten. Dit zal in de 2e Berap 2026 worden geconcretiseerd.
2	5.6	Overheidsbrede dienstverlening	-36.000	Bijdrage voor de instandhouding van de informatiepunten Digitale Overheid bij de bibliotheek. De dekking zit in de algemene uitkering.
2	6.3	Bijzondere bijstand	-103.500	107.500 nadeel Bijzondere bijstand: De afwijking wordt met name veroorzaakt doordat meer inwoners gebruik maken van bijzondere bijstand voor bewindvoeringskosten. Daarnaast passen bewindvoerders een hoger tarief toe. Het tarief is in vergelijking met 2025 met 10% gestegen. Verder nemen de kosten van de individuele inkomensloosheid toe. Inwoners komen bij een laag inkomen na één jaar in aanmerking voor deze toeslag, dit was drie jaar. Bij gelijkblijvende omstandigheden bij inwoners kennen we deze toeslag automatisch toe. Hierdoor maken meer inwoners gebruik van deze rekening. De kosten van compensatie alleenverdienersproblematiek wordt ook uit dit budget betaald. 26.000 voordeel Meedoenbeleid : Op basis van de ontwikkelingen in 2026 en de realisatie in 2025 verwachten we op dit budget over te houden. 7.000 nadeel Schuldhulpverlening: Mutatie wordt met name veroorzaakt door gewijzigde abonnementsstarieven. Daarnaast is een nieuw noodzakelijk abonnement afgesloten. 15.000 nadeel Studietoelage: Het aantal inwoners dat een beroep doet op de regeling neemt toe.

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
2	6.3	BUIG	159.000	De onderdelen die vallen onder de Gebundelde uitkering BUIG (Algemene bijstand, IOAW, IOAZ, BBZ-levensonderhoud en Loonkostensubsidie) zijn geactualiseerd op basis van de realisatie in 2025 en het beeld van Q1 2026. De Voorlopige rijksbijdrage bedraagt 11.861.137. De afwijking bedraagt 567.060. De definitieve rijksbijdrage BUIG volgt in Q4 2026. Over het jaar 2025 wordt er een vangnetuitkering aangevraagd van 243.845. Deze is meegenomen in de budgetbijstelling. Het aantal inwoners dat aangewezen is op een inkomensondersteuning bijstand blijft gelijk. De mutatie wordt vooral veroorzaakt door de kostprijs per uitkering. De afwijking bedraagt 508.000. Daarbij is rekening gehouden met de mutatie van het wettelijk minimumloon (WML) per 01-01-2026 van 2,16%. Er is nog geen rekening gehouden met eventuele indexatie van het WML per 01-07-2026 en conjuncturele mutaties. Verder wordt er meer ingezet op loonkostensubsidie, waardoor meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk zijn. De afwijking bedraagt 384.000. We zien een daling bij de IOAW. Minder inwoners komen in aanmerking voor een IOAW-uitkering. Inwoners stromen uit naar de AOW en er is nagenoeg geen nieuwe instroom. Het volume is afgenomen. De afwijking bedraagt 186.000. Ook zien we dat er minder beroep wordt gedaan op de BBZ-levensonderhoud, waardoor het budget naar beneden is bijgesteld. De afwijking bedraagt 54.000. Doordat de spelregels voor het aanvragen van de vangnetuitkering in het 4e kwartaal van 2025 zijn gewijzigd, geeft dit voor nu een positieve afwijking op de begroting 2026 van 159.000. Het begrote tekort van 988.000 wordt hierdoor enigszins gedempt. Belangrijk om te vermelden is, dat de gemeente een nadeelgemeente is, en dat er gedurende het jaar nog diverse bijstellingen van uit het Rijk volgen die een negatieve consequentie kunnen hebben.
2	6.6	WMO maatwerkvoorzieningen ZIN & PGB	179.500	192.000 voordeel WMO maatwerkvoorzieningen ZIN & PGB: Onder de maatwerkvoorzieningen vallen de woonvoorzieningen, scootmobielen, rolstoelen, fietsen en overige vervoersvoorzieningen. Samen met de inwoners wordt er ingezet op eigen regie, eigen mogelijkheden en voorliggende voorzieningen die allen bijdragen een zo zelfstandig mogelijk leven. De beweging Samen Sterker Thuis draagt hier ook aan bij en we zien dat de in 2025 ingezette lijn zich ook in 2026 door zet met minder inzet op maatwerkvoorzieningen tot gevolg. De begroting is op onderdelen scherper naar beneden bijgesteld 12.500 nadeel ZOOV vervoer: Het aantal reizigers dat gebruik maakt van ZOOV Actief is in 2026 ten opzichte van 2025 afgenomen. Dit leidt tot een aangescherpte begroting en een verwacht voordeel van 37.500. Daar staat tegenover dat de tarieven van ZOOV Op Maat (Regiotaxi) zijn gestegen, wat een verwacht nadeel van 50.000 oplevert. Tevens is hierbij rekening gehouden met een stijging van de brandstofprijzen.
2	6.791	PGB Begeleiding	100.000	Het aantal inwoners dat gebruik maakt van een PGB budget begeleiding is in 2026 gedaald ten opzichte van 2025.
2	7.1	Suicidepreventie	-18.000	Met ingang van 1 januari 2026 is suicidepreventie een structurele taak van gemeenten geworden. Hiervoor worden structurele middelen beschikbaar gesteld in het gemeentefonds. De coordinatie van de regionale aanpak "Samen minder suicide Achterhoek" is belegd bij de GGD Noord- en Oost-Gelderland.
4	1.2	Veiligheidsbeleid	-180.000	De afwijking is 180.000 incidenteel. 150.000: Internationale spanningen en toenemende risico's, zoals klimaatverandering, vragen om een grotere mate van weerbaarheid. Op 16 oktober jl. bent u door het college geïnformeerd dat gemeenten hierin een belangrijke verantwoordelijkheid hebben gekregen, zowel voor de weerbaarheid van de samenleving als van hun organisatie. In samenwerking met de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) zijn er bestuursafspraken gemaakt en 43 actiepunten opgesteld. Door middel van het aanstellen van een projectleider is er een start gemaakt met het uitwerken hiervan. Echter is het vrijgemaakte budget zoals verwacht ontoereikend gebleken. Er is extra geld nodig voor het langer aanhouden en urenuitbreiding van de projectleider, het opstellen van een Business Continuity Management plan, aansluiten bij landelijke communicatiecampagnes etc. Het is nog onbekend hoeveel geld er vanuit het Rijk komt om de kosten van het uitvoeren van deze actiepunten te compenseren. 30.000: Gemeente OIJ wordt challengehouder van challenge 2 "Veiligheid op straat" van het Regiodealproject Startup in Residence (SIR)30.000.
5	0.08	Overgang Tribuut	-117.500	Het gaat hier om incidentele kosten ter voorbereiding op de overgang naar Tribuut. Hierbij moet je denken aan applicatiekosten zoals, eenmalige projectkosten door Gouw-IT, omzetting naar de nieuwe waarderingsapplicatie Ortax en aansluiting overige applicaties met check op juiste data. Daarnaast zijn er ook communicatiekosten.
5	0.8	ICT	-196.000	De totale afwijking is 196.000 negatief, hiervan is de structurele afwijking 48.000 en de incidentele afwijking 148.000

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
				<p>Voor de contracten is dit jaar rekening gehouden met 4% indexatie, maar valt hoger uit dan voorzien. Ten tijde van het maken van deze inschatting (vorig jaar) was er nog geen indexcijfer bekend. In werkelijkheid is over onze contracten 4,4% geïndexeerd, en op enkele grote contracten is 6,6% geïndexeerd. De resulteert in een afwijking van 12.000.</p> <p>Onze gemeente beheert een aantal basisregistraties (zoals BAG, BGT en WOZ). In die registraties leggen we informatie vast over (o.a.) gebouwen in onze gemeente, zoals woningen en bedrijfspanden. Bij mutaties (nieuwbouw, verbouw en sloop) worden onze basisregistraties (n.a.v. een vergunning of een melding door een inwoner) bijgewerkt. Actuele basisregistraties zijn belangrijk voor veel gemeentelijke processen (zoals juiste WOZ-aanslagen), maar bijvoorbeeld ook onze hulpdiensten zijn ervan afhankelijk. Ook zijn actuele/kwalitatieve basisregistraties (m.n. de WOZ) voorwaardelijk voor de toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling Tribuut (uitbesteding belastingprocessen).</p> <p>Omdat niet alle mutaties vergunningsplichtig zijn, en niet alle inwoners 'netjes' hun bouw-, verbouw- en/of sloopactiviteiten bij ons melden, verslechtert de kwaliteit van de basisregistraties al naar gelang de tijd verstrijkt. Een gebruikelijk instrument om hierop in te spelen, is het periodiek vergelijken van luchtfoto's. Dit proces heet 'mutatiesignalering'. Echter, door capaciteitsgebrek is dit de laatste jaren niet consequent uitgevoerd en verwerkt. Daarom moeten wij dit jaar de opgelopen achterstand inhalen, met een relatief grote financiële afwijking als gevolg.</p> <p>Verwachte afwijking: -95.000</p> <p>Verplichte applicatie(module)s: Enkele applicaties vergen dit jaar extra upgrades en aanpassingen om te kunnen blijven voldoen aan wet- en regelgeving. Dit was niet te voorzien wegens een complex samenspel tussen wet- en regelgeving, landelijke ontwikkelingen en technologische ontwikkelingen bij de leveranciers. Naast deze verplichte modules is er ook een applicatie aangeschaft ter ondersteuning en borging van procesgericht werken. Dit is essentieel in het kader van informatieveiligheid. Goede processen ondersteunen risicobeheer, continue verbetering (PDCA) en duidelijke verantwoordelijkheden.</p> <p>Verwachte afwijking verplichte modules: -40.000 (eenmalig)</p> <p>Verwachte afwijking procesapplicatie: -49.000 (13.000 eenmalig, 36.000 jaarlijks).</p>
5	0.8	ICT samen	-320.000	<p>De afgelopen jaren is de begroting voor de ICT-samenwerking niet aangepast, omdat we bij het jaarrekeningresultaat van de samenwerking steeds forse bedragen terug kregen. Inmiddels zien we echter een oplopend tekort, dat grotendeels te wijten is aan prijsstijgingen en indexaties. Daarnaast worden meer kosten gemaakt voor beveiligingsmaatregelen. Daarom is het nodig dit tekort nu structureel te verwerken in de begroting.</p> <p>Op basis van de kosten die in rekening zijn gebracht voor het eerste kwartaal van 2026 verwachten wij een overschrijding voor dit jaar van 320.000. Van deze overschrijding is 120.000 incidenteel in verband met de tijdelijke dubbele kosten bij de uitfasering van de oude software(Citrix) voor virtuele werkplekken. Het resterende deel van de overschrijding à 200.000 is structureel.</p>
5	0.8	Participatiewet in balans	-29.000	Het gaat hier om incidentele kosten voor de verdere implementatie van de Participatiewet in balans, welke gefaseerd in werking treedt. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld in het gemeentefonds.
5	0.10	Reserve mutaties beheer overige gebouwen	123.000	Dekking voor de mutaties MJOP Frank Daamenpand en Portiersgebouw.
99	0.61	OZB-woningen	66.000	De opbrengsten zijn 66.000 hoger dan begroot. De oorzaak hiervan is dat in september 2025 het tarief OZB woningen is berekend met een totale economische waarde van alle woningen die lager was dan de daadwerkelijke waarden. Hierdoor zijn de opbrengsten hoger uitgevallen. Er dient nog wel rekening gehouden te worden met toegekende bezwaarschriften.
99	0.62	OZB- niet woningen	51.000	De opbrengsten zijn 51.000 hoger dan begroot. De oorzaak hiervan is dat in september 2025 de tarieven OZB niet-woningen zijn berekend met een totale economische waarde van alle niet-woningen die lager waren dan de daadwerkelijke waarden. Hierdoor zijn de opbrengsten hoger uitgevallen. Er dient nog wel rekening gehouden te worden met toegekende bezwaarschriften.

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking																											
99	0.7	Algemene uitkering	1.850.000	<p>De primitieve begroting 2026 is gebaseerd op de cijfers van de meicirculaire 2025. Vervolgens worden bij de 1e berap 2026 de effecten van de septembercirculaire en decembercirculaire verwerkt. Het voordeel op de algemene uitkering wordt grotendeels bepaald door de CDOKE gelden, die tot en met 2025 via een SPUK liepen. Naast deze CDOKE gelden zijn er enkele mutaties met verplichtingen die in het betreffende programma worden toegelicht. Per saldo blijft er voor 2026 258.000 over. Daarbij is er een afrekening geweest over de jaren 2023 en 2025 van 231.000. Een voordeel van 489.000.</p> <p>De effecten zijn als volgt te specificeren:</p> <table> <tr> <td>Algemene ontwikkelingen AU (incl taakmutaties):</td> <td>+ 258.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td>DU CDOKE gelden (klimaat en energie) PG1</td> <td>+ 1.256.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp PG 1</td> <td>+ 22.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td>DU Suicidepreventie PG2</td> <td>+ 18.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td>DU Participatie in balans PG2</td> <td></td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>29.000</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>DU Overheidsbrede dienstverlening PG4</td> <td>+ 36.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Afrekening voorgaande dienstjaren</td> <td></td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>231.000</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Algemene ontwikkelingen AU (incl taakmutaties):	+ 258.000		DU CDOKE gelden (klimaat en energie) PG1	+ 1.256.000		Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp PG 1	+ 22.000		DU Suicidepreventie PG2	+ 18.000		DU Participatie in balans PG2		+	29.000			DU Overheidsbrede dienstverlening PG4	+ 36.000		Afrekening voorgaande dienstjaren		+	231.000		
Algemene ontwikkelingen AU (incl taakmutaties):	+ 258.000																														
DU CDOKE gelden (klimaat en energie) PG1	+ 1.256.000																														
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp PG 1	+ 22.000																														
DU Suicidepreventie PG2	+ 18.000																														
DU Participatie in balans PG2		+																													
29.000																															
DU Overheidsbrede dienstverlening PG4	+ 36.000																														
Afrekening voorgaande dienstjaren		+																													
231.000																															
Totale verwachte afwijking			367.500																												

Bedragen x €1

Voor de afwijkingen op baten en lasten niveau, zie de begrotingswijziging

*De algemene uitkering heeft effect op meerdere programma's

Risico's

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Toelichting
1	2.1/7.2	Reconstructie Oranjestraat Varsseveld	Het gezamenlijke investeringsbudget voor de Oranjestraat is niet toereikend. Onvoorziene omstandigheden binnen het bestaande bestek zijn hier de oorzaak van. Op dit moment zijn wij in gesprek met de aannemer.
2	6.23	Transformatieplan Mentaal Gezond Achterhoek - Liemers	Met steun van zorgverzekeraar Menzis en VWS gaan gemeenten, huisartsen, ggz-instellingen, welzijnsorganisaties en inwoners samen aan de slag om de mentale gezondheid in de regio duurzaam te versterken. Het plan wordt gefinancierd vanuit transformatiemiddelen vanuit Menzis (7,87 miljoen) en de Specifieke Uitkering transformatiemiddelen (7,77 miljoen) vanuit VWS. Basis voor de financiering zijn een aantal kritische prestatie indicatoren (KPI's) waarvan op voorhand onduidelijk is of deze realistisch zijn binnen de doorlooptijd van het project. Het gaat dan vooral om de KPI's die gericht zijn op resultaat. Het maximale risico voor onze gemeente is 768.023 waarvan voor 192.809 euro geldt dat het risico gemiddeld of hoog is dat de KPI niet wordt behaald én een terugbetalingsverplichting aan de orde kan zijn. Met de samenwerkingspartners, waaronder de betrokken gemeenten, maken wij afspraken over hoe wij met elkaar de risico's beperken en op welke wijze achterblijvende resultaten op een goede manier kunnen worden onderbouwd en bijgestuurd. In het najaar van 2026 wordt dit onderwerp geagendeerd in de commissie maatschappelijke ontwikkeling, met als doel de commissie hierover te informeren.

Investerings/ Voorbereidingskredieten

Investerings

Pgr	Tk/vld	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
1	5.7	Herontwikkeling Essenkamp	-200.00 0	Het gezamenlijke investeringsbudget voor de Essenkamp is niet toereikend. Om het plan te kunnen uitvoeren is een extra bijdrage van de gemeente ter hoogte van 200.000 nodig. Wonion draagt hetzelfde bedrag bij.
5	0.8	Verbouwing Frank Daamenpand	-250.00 0	In mei 2025 is budget beschikbaar gesteld voor de verbouwing van het Frank Daamen pand ten behoeve van de vormgeving van een integrale toegang in het sociaal domein. Begin 2026 is een aanbesteding voor het werk opengesteld met als inschrijvingsdatum 1 april 2026. De inschrijving is inmiddels beoordeeld en een definitieve gunning volgt binnenkort. Op basis van de prijs van de aannemer blijkt een aanvullend investeringskrediet van 250.000,- nodig. Dit aanvullende krediet is het gevolg van indexatiekosten, de plaatsing van een lift en de verkamering van het linkerdeel. Dit laatste zorgt ervoor dat we samen het pand optimaal kunnen benutten én het optimaliseert de mogelijkheid tot verhuur.
Totale verwachte afwijking			-450.00 0	

Bedragen x €1

Voorbereidingskredieten

Naam	Toelichting
Wesenthorst-voorbereidingskosten	<p>Het totaal resterend voorbereidingskrediet voor de Wesenthorst bedraagt nog ruim 30.000 op peildatum 1 januari 2026. Hiermee kunnen de afrondende werkzaamheden voor het stedenbouwkundig ontwerp worden gedekt. Naar verwachting zal het stedenbouwkundig ontwerp rond de zomer van 2026 afgerond kunnen worden. Daarna volgt het opstellen van een wijziging van het omgevingsplan (Wopla) en één of meerdere uitgifteprocedure(s) waarin de ontwikkelaar(s) van het project wordt geselecteerd. Dit vraagt om een aanvullend voorbereidingskrediet van 100.000 voor de periode tot aan vaststelling van het omgevingsplan. De raad zal dan ook gevraagd worden om een aanvullend voorbereidingskrediet van 100.000 te voteren.</p> <p>Bij het vaststellen van het omgevingsplan voor de Wesenthorst door de gemeenteraad worden de tot dan gerealiseerde planontwikkelingskosten ingebracht in de te openen gemeentelijke grondexploitatie. De tot nu toe gerealiseerde voorbereidingskosten (kosten van onderzoek en planontwikkeling) worden vooralsnog onder de immateriële vaste activa verantwoord. Deze voorbereidingskosten mogen maximaal 5 jaar op deze wijze verantwoord worden. Na deze 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie zodat de voorbereidingskosten kunnen worden overgeboekt naar de betreffende grondexploitatie. Indien niet tijdig sprake is van een door de raad vastgestelde grondexploitatie, betekent dit dat de voorbereidingskosten worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat of moet een voorziening getroffen worden. De voorkeur lijkt uit te gaan naar het treffen van een voorziening, zodat deze kosten later alsnog kunnen worden ingebracht in de door raad vast te stellen grondexploitatie. Dit jaar wordt bezien hoe we als gemeente hier mee omgaan. De hieruit voortvloeiende financiële gevolgen zullen naar verwachting in de jaarrekening van 2026 geëffectueerd worden.</p>
Voorbereidingskosten Biezenakker	<p>Het totaal gevoteerd voorbereidingskrediet voor Biezenakker bedraagt 1.096.351 exclusief BTW op peildatum 1 januari 2026.</p> <p>Op dit moment is de verwachting dat we niet met het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet uit de voeten kunnen. Dit komt omdat er tussen het ter inzage leggen van het ontwerp TAM-omgevingsplan en richting vaststelling van het TAM-omgevingsplan een aantal actualisaties moesten worden doorgevoerd, er afstemming met marktpartijen over de samenwerking heeft plaatsgevonden en bijbehorende stukken meer inzet vragen van het projectteam. Dit vraagt een aanvullend voorbereidingskrediet van 215.966 exclusief BTW. Het totaal voorbereidingskrediet komt, na het verstrekken van het aanvullend benodigd voorbereidingskrediet, uit op een bedrag van 1.312.317 exclusief BTW op peildatum 1 augustus 2026. Hiermee kan het TAM-omgevingsplan worden afgerond en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.</p> <p>Bij het vaststellen van het TAM-omgevingsplan Biezenakker door de gemeenteraad worden de tot dan gerealiseerde planontwikkelingskosten ingebracht in de te openen gemeentelijke grondexploitatie.</p>
Voorbereidingskosten Lenteleven	<p>Het TAM-omgevingsplan Lenteleven heeft als ontwerp ter inzage gelegen en is op 21 mei door de raad vastgesteld. Normaal gesproken wordt het voorbereidingskrediet op dat moment ingebracht in de gemeentelijke grondexploitatie. In het geval van Lenteleven is er geen sprake van een traditionele grondexploitatie, maar van een ontwikkeling die de gemeente faciliteert. De planologische voorbereiding van de ontwikkeling is door de gemeente uitgevoerd, maar het verdere traject komt voor rekening en risico van een tweetal marktpartijen. Het faciliteren van een ontwikkeling wordt verantwoord als een langjarige vordering en wordt, conform het Besluit Begroting en Verantwoording, onder de Financieel Vaste Activa verantwoord.</p>

Vorbereidingskredieten

	<p>Om het financieel resultaat voor de gemeente te blijven monitoren, wordt de in mei vastgestelde exploitatie jaarlijks geactualiseerd. Middels de paragraaf grondbeleid wordt het college en de raad geïnformeerd over de financiële stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van Lentelven. De reeds gemaakte voorbereidingskosten kunnen we verhalen bij de twee marktpartijen. Het voorbereidingskrediet kan na besluitvorming in de raad van mei worden afgesloten.</p>
Vorbereidingskosten Varsseveld-Noord	<p>Het Omgevingsprogramma voor 't Hiddink uit 2024 dient als ruimtelijke visie voor deze woningbouwlocatie. Het voorkeursrecht gemeenten loopt tot juni 2027.</p> <p>Afhankelijk van de uitkomst van een inmiddels opgedragen analyse van de waterhuishouding wordt gezien of, en zo ja: hoe woningbouw hier haalbaar is. Als woningbouw haalbaar is, wordt verder gewerkt aan een stedenbouwkundig plan als basis voor een omgevingsplan. Het Omgevingsprogramma kan binnen het resterende krediet worden uitgewerkt tot dat stedenbouwkundig plan. Voor een aansluitende fase volgt dan een nieuw kredietvoorstel alsmede een afweging ten aanzien van het voorkeursrecht.</p> <p>De tot nu toe gerealiseerde voorbereidingskosten (kosten van onderzoek en planontwikkeling) worden voorsnog onder de immateriële vaste activa verantwoord. Deze voorbereidingskosten mogen maximaal 5 jaar op deze wijze verantwoord worden. Na deze 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie zodat de voorbereidingskosten kunnen worden overgeboekt naar de betreffende grondexploitatie. Indien niet tijdig sprake is van een door de raad vastgestelde grondexploitatie, betekent dit dat de voorbereidingskosten worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat of moet een voorziening getroffen worden. De voorkeur lijkt uit te gaan naar het treffen van een voorziening, zodat deze kosten later alsnog kunnen worden ingebracht in de door raad vast te stellen grondexploitatie. Dit jaar wordt gezien hoe we als gemeente hier mee omgaan. De hieruit voortvloeiende financiële gevolgen zullen naar verwachting in de jaarrekening van 2026 geëffectueerd worden. In de 2e berap van 2026 komen we hierop terug.</p>
De Keurkamer	<p>De te ontwikkelen gronden zijn in eigendom van de gemeente. De gemeente heeft samen met de ontwikkelaar (heeft een eerste recht van koop) een opdracht verstrekt voor het opstellen van een stedenbouwkundig ontwerp. Naar verwachting zal deze in de 1e helft van 2026 opgeleverd worden. Gelijktijdig hebben we op basis van het stedenbouwkundig ontwerp een taxatie laten opstellen om de waarde van de te verkopen gronden door de gemeente aan de ontwikkelaar te bepalen. Medio 2026 verwachten we ook een intentie overeenkomst voor de ontwikkelaar met de ontwikkelaar te sluiten. De ontwikkelaar zal na oplevering van het stedenbouwkundig ontwerp voor eigen rekening en risico het omgevingsplan (inclusief bijbehorende onderzoeken) voor de beoogde ontwikkeling opstellen. Tot slot zal een overeenkomst opgesteld gaan worden waarin o.a. zowel de verkoop van de grond als de kostenverhaalsbijdrage vastgelegd zal worden. Voor wat betreft het voorbereidingskrediet: we verwachten dat het restant voorbereidingskrediet op peildatum 1 januari 2026 toereikend is om de periode tot en met vaststelling van het stedenbouwkundig ontwerp en het sluiten van de intentie overeenkomst te doorstaan.</p>
Vorbereidingskosten Voorbroek Terborg	<p>Het college heeft op 3 december 2024 de startnotitie voor de locatie Voorbroek in Terborg vastgesteld. Op basis van de startnotitie is gestart met het opstellen van het locatiepaspoort. De kosten voor het opstellen van de startnotitie en het locatiepaspoort zijn begroot op 60.000 en hiervoor is dan ook een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Van dit krediet is op peildatum 1 januari 2026 nog 30.600 beschikbaar. De locatie kent uitdagingen voor wat betreft de waterhuishouding. Aanvullend onderzoek over de waterhuishouding is dan ook noodzakelijk en deze zal in de eerste helft van 2026 afgerond worden. Tegelijkertijd brengen de grondeigenaren / projectontwikkelaars nu de haalbaarheid van woningbouw op deze locatie in beeld. Afhankelijk daarvan wegen we af of en zo ja hoe woningbouw hier kan landen en of een vervolg van het locatiepaspoort aan de orde is. Naar verwachting zal dit vraagstuk medio 2026 aan de orde komen. We verwachten dat het restant voorbereidingskrediet tot aan dat moment voldoende is.</p>

Begrotingswijziging

Pgr	Begrotingswijziging (x1.000)	Uitgaven	Inkomsten
1	De gemeente waar het goed wonen is	1.351	240
2	Een leefbare gemeente	530	811
3	De werkende gemeente	-	-
4	De dienstverlenende gemeente	180	-
5	Bedrijfsvoering/ overhead	713	123
99	Algemene dekkingsmiddelen	-	1.967
Saldo begrotingswijzigingen		2.773	3.141
			368

Investerings

Pgr	Begrotingswijziging (x1.000)	Uitgaven	Inkomsten
1	De gemeente waar het goed wonen is	-200	-
2	Een leefbare gemeente	-	-
3	De werkende gemeente	-	-
4	De dienstverlenende gemeente	-	-
5	Bedrijfsvoering/ overhead	-250	-
99	Algemene dekkingsmiddelen	-	-
Saldo begrotingswijzigingen		-450	-

Budgetair neutrale wijzigingen

Pgr	Begrotingswijziging (x1.000)	Uitgaven	Inkomsten	Toelichting
1	De gemeente waar het goed wonen is	1.241	1.211	Monumentensubsidie, subsidie sportcomplex, De Bluemers, Taskforce wonen en zorg, Heerlijk thuis in huis, Vitaal buitengebied, bosrevitalisering, duurzaamheidagenda, Boscompensatie, Grex
2	Een leefbare gemeente	8.117	7.978	Schuldhelpverlening, Spuk GALA/AZWA, Industriepark(raadsavond), SPUK Wet inburgering, SPUK GOO, SPUK POO, SPUK Toesl. Problematiek, Regiodeal, Toekomstbestendigheid verenigingen. Pilot kleinschalige opvang, Dorpendeal
3	De werkende gemeente	288	288	Gelijke Kansen Alliantie Festival, Spuk Onderwijsachterstandenbeleid, Achterhoek Food
4	De dienstverlenende gemeente	15	15	Bodemsanering, Verklaring omtrent gedrag, Rijbewijzen
5	Bedrijfsvoering/overhead	331	500	Gemeenteraad , reservemutaties , Eenheid SD
99	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	
Saldo begrotingswijzigingen		9.993	9.993	

Investerings

Pgr	Begrotingswijziging (x1.000)	Uitgaven	Inkomsten	Toelichting
1	De gemeente waar het goed wonen is	475	475	Fietsverbinding Megchelen-Landfort, herontwikkeling Essenkamp, snelheidsremmende maatregelen, verkeersveiligheid fietspad
2	Een leefbare gemeente	-	-	
3	De werkende gemeente	-	-	
4	De dienstverlenende gemeente	-	-	
5	Bedrijfsvoering/overhead	-	-	
99	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	
Saldo begrotingswijzigingen		475	475	

Onvoorzien

Op basis van wet- en regelgeving is in de begroting een stelpost onvoorzien opgenomen. Dit is ongeveer € 50.000 per jaar. Om van de stelpost onvoorzien gebruik te maken, moet het doel voldoen aan de 3 O's: onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

Onvoorzien begroting 2026 (x 1.000)	Aanwending	Nog te besteden
Primitieve begroting beginstand		50
Stand 1--5-2026	-	50

Bijlagen

Afwijkingen < 50.000

Pgr	Tkvd	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
1	2.1	Verkeersmaatregelen	-25.000	De afwijking ontstaat door het resultaat van de schouw die begin dit jaar aan de bewegwijzering is uitgevoerd. De uitkomst van deze schouw geeft aan dat er een aantal borden vervangen en hersteld moeten worden. Door dit nu in één keer uit te voeren zorgt ervoor dat de onderhoudsstaat van de bewegwijzering weer helemaal up to date is (schoon en heel).
4	7.4	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	-30.000	Het tekort wordt veroorzaakt door een afrekening over het jaar 2025. Voor 2026 hadden wij al geanticipeerd op een hogere bijdrage. Deze lijkt precies uit te komen met onze inschatting.
1	5.7	Speelplaatsen	-7.000	We hebben in de eerste maanden van 2026 te maken gehad met een aantal vernielingen op onze speelplekken. Hieruit volgden een aantal kostbare reparaties en ook zullen enkele toestellen noodgedwongen moeten worden verwijderd omdat ze niet meer te repareren zijn. Daardoor hebben we al een groot deel van het budget moeten inzetten. We voorzien tot nu toe een overschrijding van ca.7.000
5	0.8	Leasekosten wagenpark	-27.000	De leasekosten van de nieuwe voertuigen voor Handhaving zijn hoger dan begroot. De afwijking wordt veroorzaakt door recent ingevoerde richtlijnen binnen Handhaving en hebben geleid tot de inzet van zwaarder uitgeruste voertuigen met hogere leasekosten. Daarnaast moeten er voor deze voertuigen twee extra laadpalen worden gerealiseerd. Door deze ontwikkeling ontstaat een overschrijding op het budget Tractiemiddelen/ Leasekosten van 27.000.
1	2.1	Gladheidsbestrijding	-30.000	Door het grote aantal uitgevoerde strooiacties als gevolg van winterse weersomstandigheden zijn de kosten nu 30.000 hoger uitgevallen dan vooraf begroot. Het strooiseizoen loopt nog door tot eind december 2026, hierdoor kunnen de kosten nog verder oplopen.
2	7.1	Volksgezondheid	17.000	De GGD heeft 2025 met een positief resultaat afgesloten, waardoor er middelen terugvloeiën naar de aangesloten gemeenten. Het gaat om een bedrag van 32.000 incidenteel. Daar staat echter tegenover dat de bijdrage voor het Rijksvaccinatieprogramma structureel 15.000 hoger uit valt. Deze verhoging van de kosten zal in 2027 meegenomen worden in de inwonersbijdrage aan de GGD en vertaald worden naar onze begroting.
2	6.1	Reiskosten inburgeraars nieuwe wet	-25.000	Het aantal inburgeraars neemt toe op basis van taakstelling, waardoor er ook meer vervoersplassen worden verstrekt.
4	7.4	Bodemsanering	-6.000	Er zijn twee saneringen bij volkstuinten uitgevoerd na het aantreffen van o.a. asbesthoudend materiaal. De kosten hiervoor bedragen ongeveer 6.000.
1	8.1	Omgevingsplannen	20.000	Op dit moment is er al een positief saldo wat betreft de leges-inkomsten. Meer inkomsten worden niet uitgesloten maar een raming is op dit moment nog niet te geven.
4	1.1	Rampenbestrijding	-7.500	De gemeentesecretarissen hebben op 11 juni 2025 unaniem ingestemd met het voorstel om het Opleiden, Trainen en Oefenen budget (OTO-G) te professionaliseren en ervoor te zorgen dat alle functionarissen worden opgeleid. Ook is ingestemd met de hiervoor noodzakelijke verhoging van de jaarlijkse bijdrage met 7.500 per gemeente.
5	0.8	Stoer Facilitair	-27.500	Inhuurkosten beveiliging en bezetting receptie in Dru Portiersgebouw.
5	0.8	Huishoudelijke Ondersteuning	-25.000	De afwijking is 25.000. Aantallen stuks post en de verzendkosten zijn de afgelopen jaren gestegen.
2	5.6	Subsidie Bibliotheek	-14.000	Bijstelling van de subsidie door een hogere indexering dan waar rekening mee is gehouden.
5	0.8	Documentaire Informatievoorziening	-5.000	Documentaire Informatievoorziening hebben we in 2026 een overschrijding op het budget. De overschrijding komt door het verhuizen van archiefblokken die wij als gemeente dit jaar overbrengen naar het Erfgoedcentrum.
4	1.2	Opvang zwerfdieren	-5.000	De afwijking is 5.000 negatief structureel in verband met het doorvoeren van de in de overeenkomsten afgesproken indexatie op de budgetten en de verwachte hogere kosten voor het voorkomen van een toename van het aantal zwerfkatten en het vervoer van gewonde dieren en zwerfdieren.
2	6.1	Maatschappelijke subsidies	-5.000	Indexering maatschappelijke subsidies en structurele bijdrage veteranenontmoetingscentrum Spoorzicht cf. motie gemeenteraad.
3	4.2	Onderwijshuisvesting	5.000	Er is een bate van 5.000 als bijdrage van het schoolbestuur voor het accupakket van IKC de Wijssel. Dit is voor een periode van tien jaar (2026-2035)
1	5.2	Subsidie Sportcomplexen	-20.000	Jaarlijkse indexering (prijsspeil september) van de exploitatie- en huurbijdrage van de sportcomplexen De Paasberg, IJsselweide en Van Pallandt.

Pgr	Tkvlid	Omschrijving	Afwijking	Toelichting op de afwijking
2	5.1	Sportstimulering Lokaal	-20.000	Voor de organisatie van de Ronde van de Achterhoek in 2026 wordt 20.000 gevraagd. Hiertegenover staat dat in 2027 de organisatie van de Simac Ladies Tour (35.000) vervalt.
4	7.4	Omgevingsvergunning Milieu Belastende Activiteit	-25.000	De afwijking is 25.000 negatief (minder inkomsten). De 100.000 is een eerste inschatting geweest bij invoering van de leges voor de Milieu Belastende activiteiten.
1	8.3	Principe verzoeken Woningen	24.000	De afwijking is 24.000 positief (meer inkomsten verwacht) De leges voor principeverzoeken zijn verhoogd ten behoeve van de kostendekkendheid. Hierdoor zullen de inkomsten logischerwijs ook hoger zijn.
1	5.2	Gymzalen	13.000	De schoonmaakfrequentie van de gymzalen is verlaagd in verband met de bezetting.
4	1.1	Brandweerkazernes	11.000	Het budget facilitaire kosten brandweerkazernes kan verlaagd worden. Deze kosten zijn overgegaan naar de VNOG.
1	5.5	Molens	11.000	Voor de periode 2020-2025 is 90% van de aangevraagde SIM Subsidie ontvangen. De subsidie is in 2025 verantwoord. In 2026 is de laatste 10%, te weten 7.000 overgemaakt. Daarnaast is voor twee molens provinciale subsidie van 4.000 aangevraagd.
1	0.3	Ouhrlokaal	10.000	Het Ouhrlokaal is eind 2025 aangekocht. Het MJOP is opgemaakt Q1 2026 en uitvoering vindt vanaf 2027 plaats. In 2026 bestaan de inkomsten uit de huur en de kosten uit de VVE Ketelhuis en contractonderhoud.
1	0.3	Pomphuisje Bongersstraat	6.000	De vergoeding / huur voor het recht van opstal over de jaren 2023, 2024 en 2026 is in 2026 ontvangen.
Totale verwachte afwijking			-187.000	

Bedragen x €1

